

Bartomeus

Navàs

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: El Mujal, carrer de Baix. Sector est del terme municipal.
Emplaçament: Carretera o pista forestal de Navàs al Mujal i Castelladral. A 1 km de Navàs.
Alçada: 374

Coordenades:

Latitud: 41.89079
Longitud: 1.85524
UTM Est (X): 405031
UTM Nord (Y): 4638284

Classificació

Número de fitxa: 08141 - 369
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia: Edifici
Estil / època: Medieval Modern Contemporani Popular
Segle: XIV-XX
Estat de conservació: Bo
Protecció: Legal
Tipus de protecció: BPU
Observacions protecció: Pla Especial Urbanístic de Protecció del patrimoni i catàleg de béns arquitectònics, històrics i ambientals de Navàs (Bages), 2018, amb el núm. 02.05.EA. Nivell 3. Parcial. Nivell 6. AEA.
Data aprovació: dc., 20/02/2019 - 12:00
Accés: Fàcil
Ús actual: Residencial - productiu
Titularitat: Privada
Titular: 5184201DG0358S0001UE
Fitxes associades:

[El Mujal \(poble\)](#)
[Cal Bartomeus Nou](#)

Descripció

Masia de dimensions mitjanes, d'origen medieval, emplaçada a la part baixa del poble del Mujal, al costat de l'antic camí ral (actual carretera). Consta d'un cos residencial de planta rectangular (amb planta baixa més un pis i golfes) que té adossat un cos més baix i de construcció força recent a llevant, així com un seguit de coberts al sud distribuïts en forma de U, tot formant un pati central.

Originàriament la casa era més curta i sembla que tenia un portal situat al centre. En un moment donat s'amplià cap a ponent i també se li adossà un petit cos en forma d'eixida al sud, ampliat i modificat recentment amb una porxo amb terrassa. Aquesta ampliació cobreix bona part de la façana principal, encarada vers migdia, de manera que el portal actual, adovellat, queda desplaçat a un costat, amb una finestra al seu damunt. El parament dels murs és format per carreus més o menys escairats i disposats en filades. La façana nord, que dóna a la carretera, es distribueix en base a tres obertures emmarcades amb pedra carejada que corresponen al tram del cos més antic

L'interior de la casa ha conservat un celler amb arcs apuntats de tradició gòtica, a l'entrada del qual es conserva una llinda amb data de 1646.

L'àmplia zona de coberts situada al sud ha estat força modificada amb construccions recents. Antigament es diu que una bona part eren estables que s'oferien als traguers del camí Saliner.

Observacions:

Inscripció en una llinda de la façana sud: 1628

Inscripció en una llinda interior: 1646

Inscripció en un balcó de la façana nord: 1907

Informació oral facilitada pel propietari

Història

Juntament amb el Solà, aquesta és una de les dues cases més antigues del nucli del Mujal. En el camp que hi ha al costat s'hi han recollit materials arqueològics d'època romana, cosa que podria indicar que sota l'actual construcció o al seu entorn immediat hi havia una vil·la romana. Cal dir que vora la casa hi passava el Camí saliner, per on es transportava la sal de Cardona cap a les terres d'Osona; un camí que podria tenir un origen antic.

El mas actual és d'origen medieval i està documentat des del segle XIV. La data més antiga que en coneixem és el 1312, anterior al fogatge de 1365-1370. Apareix citat junt amb altres masos del Mujal amb la denominació de "Bartolomeu".

Ja en època moderna, el mas es devia ampliar per adquirir un aspecte semblant a l'actual. En són testimoni dues llandes del segle XVII. Possiblement s'hi devien fer reformes o ampliacions també al segle XVIII i al

XIX (el 1907, segons una altra inscripció). La tradició oral diu que bona part dels estables que hi havia a la casa servien per donar servei als traginers del camí Saliner, que feien parada i fonda a la masia veïna del Solà.

A principis de segle XX Bartomeus era una masoveria del mas Santa Maria, de Serrateix, i hi vivien masovers, de cognom Ambròs. El 1918 va comprar la casa Enric Suades Corominas, avi de l'actual propietari. Aleshores la família Ambròs es va traslladar a la casa del Mujal coneguda com cal Bartomeus nou.

Al seu torn, la família Suades havien estat els masovers del mas de les Esglésies durant 96 anys. A l'arxiu familiar es conserva una curiosa carta, datada 5 d'octubre de 1851, de la qual es desprèn que Pascal Suades, el masover, es traslladà uns anys al molí de les Esglésies ("el molinot") i se li assignà una mena de cens perquè pogués subsistir. El fill i hereu d'Enric fou Marcel·lí Suades Postil, i l'hereu d'aquest Enric Suades Escaler, que a la dècada de 1990 va construir i reformar la part de l'eixida.

Bibliografia

BADIA, J.M. (1988). "Navàs". *Història del Bages*, Volum II. Edicions Parcir. Manresa, p. 163.

CAIXAL, ÀLVAR; VILAMALA, Imma i altres (2018). *Pla Especial Urbanístic de protecció del patrimoni i catàleg de béns arquitectònics, històrics i ambientals de Navàs (Bages)*. Ajuntament de Navàs. Fitxa 02.05.EA

OBRADORS, J (1991). "Trajecte de les cases de Castelladral, habitades el 1904 i utilització correcta dels seus noms." *El Morralet*, núm. 1, Navàs, p. 18.

PIÑERO, J. (1995). *Inventari del Patrimoni Arquitectònic i Històric de Navàs*. Ajuntament de Navàs. Fitxa RU. 65.

